Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	24 september 2021
Portefeuille(s)	Economische Zaken, Deelnemingen, Wonen, Openbare ruimte, Verkeer, Vervoer en Luchtkwaliteit, Grondzaken en Duurzaamheid
Portefeuillehouder(s):	Victor Everhardt, Laurens Ivens, Egbert de Vries en Marieke van Doorninck
Behandeld door	Ruimte & Duurzaamheid, Economische Zaken en Grond en Ontwikkeling Bestuurszaken.RD@amsterdam.nl
Onderwerp	Afkondiging congestie elektriciteitsnetwerk Amsterdam door Liander op 2 september; voor het voedingsgebied van onderstation Westzaanstraat

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze brief informeert het college u over de afkondiging van Liander van congestie (code oranje) op het elektriciteitsnetwerk bij onderstation Westzaanstraat en wat dit betekent voor Amsterdam. Daarnaast lichten we ook de status toe van overige knellende onderstations.

Inleiding

24 juni j.l. informeerden we u over het afkondigen van congestie door Liander op het elektriciteitsnet in Buiksloterham/Overhoeks en het oostelijk deel van het Havengebied. In de brief van 24 juni vermeldden we ook dat Liander ons toen heeft geïnformeerd dat ook in andere gebieden in Amsterdam de situatie zorgelijk is en dat ze exacter in beeld gingen brengen waar er risico's bestaan. Via deze brief geven we meer inzicht over de situatie op het Amsterdamse elektriciteitsnetwerk. Concreet betekent dit dat Liander op 2 september voor het gebied dat gevoed wordt door onderstation Westzaanstraat een vooraankondiging van congestie moet worden gedaan (code oranje). In de vorige brief is uitgebreid toegelicht wat de codes rondom congestie inhouden.

Samengevat komt het neer op het volgende:
Liander kondigt nu congestie af om de betrouwbaarheid van het netwerk voor hun bestaande klanten te kunnen blijven garanderen en om de woningbouw doorgang te kunnen laten vinden. Het probleem wordt veroorzaakt doordat de vraag naar elektriciteit in het betreffende gebied de afgelopen periode sneller is gegroeid dan Liander in hun planvorming had voorzien. De congestieafkondiging betekent dat er op onderstation Westzaanstraat geen of beperkt ruimte op het elektriciteitsnet meer is voor nieuwe grootverbruikers of voor verzwaringen bij bestaande klanten.

Liander is net als voor de gebieden Westhaven en Buiksloterham/Overhoeks samen met de gemeente en Port of Amsterdam op dit moment bezig met het versneld uitbreiden en verzwaren

Overzicht van opmerkingen bij 20210805_1519. Bijlage, Concept_Raadsinformatiebrief_Elektriciteitsnetwerk - Westzaanstraat v1.2_[redacted].pdf

---

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

van het lokale elektriciteitsnetwerk. Daarnaast houdt code oranje in dat er een congestiemanagement onderzoek gestart gaat worden. Dit onderzoek kijkt naar de mogelijkheden van meer innovatieve oplossingen zoals het meer in balans brengen van vraag en aanbod. Ook worden nieuwe grootverbruik aanvragen de komende tijd individueel beoordeeld of deze toch kunnen worden ingepast op het door het maken klantafspraken of met een transportbeperking.

In deze brief worden (op basis van de informatie waarover we nu beschikken) kort de problematiek, impact en mogelijke oplossingsrichtingen geschetst. Ook herhalen we nog even wat congestie is, hoe samengewerkt wordt met Liander en hoe het vervolg eruit ziet.

Schets problematiek Westzaanstraat

Begin juli heeft Liander de gemeente geïnformeerd dat één klantaanvraag bij onderstation Westzaanstraat ervoor kon zorgen dat in navolging van de eerste twee gebieden ook hier congestie afgekondigd moest worden. Liander is in gesprek gegaan met die klant om de aanvraag scherper te krijgen en na te gaan of de omvang van de aanvraag nog steeds juist was. Dit bleek het geval en daardoor is ook de volledige beschikbare capaciteit nu vergeven. Dit leidt ertoe dat dit onderstation nu naar code oranje gezet.

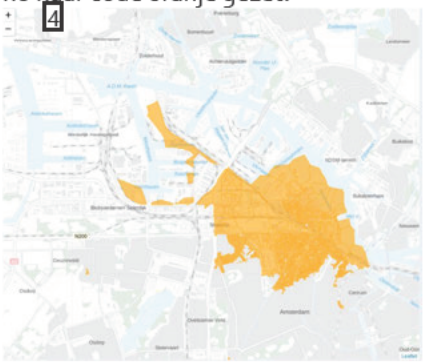

Impact op ontwikkelingen verzorgingsgebied Westzaanstraat

Het bovenstaande heeft als gevolg dat Liander op dit moment bij twee klanten een transportbeperking heeft opgelegd. Daarnaast heeft de afkondiging ook consequenties voor een aantal andere ontwikkelingen in dit gebied. Nieuwe kleinverbruik aansluitingen worden nog wel van elektriciteit voorzien. Hiervoor reserveert Liander vermogen. De impact voor klanten die willen verzwaren of die een nieuwe grootverbruikaansluiting aanvragen, wordt door Liander in de maand Augustug verder in beeld gebracht. Dit gebeurt onder andere samen met het Havenbedrijf Amsterdam en de gemeente.

Oplossingsrichtingen (havengebied?)

Als gemeente willen we beter zicht krijgen op de exacte impact van de problemen op het elektriciteitsnetwerk. We dringen aan bij Liander om haast te maken met oplossingen voor de korte termijn: Liander richt een caseteam in die onderzoekt welke oplossingen per gebied kunnen worden ingezet. Verschillende gemeentelijke organisatieonderdelen participeren in dit caseteam. Er zijn diverse oplossingsrichtingen denkbaar zoals:

- Versneld uitbreiden en verzwaring van het lokale netwerk.
- Tijdelijke maatregelen zoals tijdelijke transformatoren.

Pagina: 2

Nummer: 1 Auteur [redacted] Datum: 5-8-2021 13:42:00 +02'00'

Ga ik checken. Is dat noodzakelijk of mogen we er inmiddels vanuit mogen gaan dat de raad dit op grote lijnen wel weet?

Die kleurcodes is misschien nog wel goed om nog even toe te lichten

Nummer: 2 Auteur: [redacted] Datum: 3-8-2021 17:10:00 +02'00'

Ik lees dit nergens terug

Nummer: 3 Auteur: [redacted] Datum: 5-8-2021 13:42:00 +02'00'

Ja kan... voor de leek misschien wel prettig, dan zie je meteen welk gebied het is.

Nummer: 4 Auteur: [redacted] Datum: 3-8-2021 17:03:00 +02'00'

Deze kwam in de bijlage toch?

- Vraag en aanbod van elektriciteit in balans brengen onder andere door afspraken te maken met klanten die momenteel (nog) niet alle capaciteit van hun contract gebruiken (congestiemanagement.
- Eventuele andere onconventionele oplossingen die onder andere kunnen voortkomen uit de marktconsultatie die onlangs is afgerond.

Hoe staat het met de overige delen van Amsterdam?

Liander voert nu in het nabijgelegen Westhaven gebied congestiemanagement-onderzoek uit naar de mogelijkheden om meer vermogen beschikbaar te maken. Dit onderzoek is in september van dit jaar gereed. Afhankelijk van de uitkomsten worden de oplossingen toegepast en is er weer ruimte voor nieuwe ontwikkelingen of wordt congestie afgekondigd. Tegelijk is Liander in dit gebied bezig om het onderstation Westhaven uit te breiden. Volgens de huidige planning is de benodigde verzwaring van het onderstation in .... gereed.

De voorziene bouw van twee nieuwe onderstation aan de Nieuwpoortstraat en in Havenstad moet de groei in vraag naar elektriciteit verder opvangen. Voor Nieuwpoortstraat wordt onderzocht hoe het station het beste in de omgeving past. In Havenstad wordt gezocht naar een locatie. Liander zoekt momenteel naar mogelijkheden om te versnellen. Wanneer het netwerk is uitgebreid is er weer ruimte voor nieuwe ontwikkelingen.

Voor het Buiksloterham/Overhoeks gebied wordt op dit moment een verdiepende analyse door ASM-institute/TU-Delft uitgevoerd. Deze analyse zal scherper in beeld brengen welke aanvullende congestiemaatregelen kunnen bijdragen aan het voorkomen van mogelijke transportbeperkingen in dit gebied. Dit is ook vooral om te leren hoe we als gemeente en netbeheerder in de toekomst snel tot dit soort inzichten kunnen komen. Ook hierbij wordt er gekeken of aanvullende vraag- en aanbodsturing mogelijkheden hier in bij kunnen dragen.

Behalve BSH/Overhoeks, Westhaven en nu Westzaanstraat zijn er nog andere onderstations die op dit moment kritisch zijn. Liander heeft 5 onderstations aangeduid als "zeer hoog risico"'

- Onderstation Basisweg
- Onderstation Slotermeer
- Onderstation Noord Papaverweg
- Onderstation Nieuwe Meer
- Onderstation Hemweg (hierover is geïnformeerd tijdens de vorige aankondiging)

Deze onderstations zullen met grote zekerheid ook richting congestiecode oranje gaan. Dit komt voornamelijk doordat er in recente tijd relatief veel grote vermogens zijn aangevraagd. Daarnaast houdt Liander rekening met de geplande woningbouwopgave (en andere kleinverbruikers) en reserveert zij hiervoor vermogen. Daardoor is het mogelijk dat nieuwe grootverbruikklanten een transportbeperking krijgen opgelegd.

Voor alle bovengenoemde onderstations worden de technische mogelijkheden om congestie te voorkomen en de impact de reduceren verder verkend. Daarnaast lopen er reeds uitbreidingsplannen en is Liander bezig met de gemeente om nieuwe onderstations bij te plaatsen.

Er zijn 2 onderstations die een "hoog risico" categorie hebben gekregen;

- Onderstation Bijlmer Zuid

Pagina: 3

Nummer: 1 Auteur: [redacted] Datum: 28-7-2021 14:45:00 +02'00'
Zie ook mail die ik net heb gestuurd.

Nummer: 2 Auteur: [redacted] Datum: 28-7-2021 14:34:00 +02'00'
Dit gaat dus volgens mij allemaal samenkomen in dat energiesysteem van de toekomst onderzoek toch?...

Nummer: 3 Auteur: [redacted] Datum: 3-8-2021 17:00:00 +02'00'
In hoeverre is dit relevant voor Westzaanstraat?

- Onderstation Ruigoord

Voor Bijlmer Zuid is op basis van voorspelling uit de Themastudie Elektriciteit 2.0 een grote groei aan benodigd vermogen voorspeld. De impact en het tijdspad dienen nog nader te worden onderzocht. Voor Ruigoord is het bovenliggende (voedende) onderstation in Vijfhuizen het probleem. Dit station dreigt geen beschikbaar vermogen meer te hebben waardoor groei vanuit het onderstation Ruigoord belemmerd kan worden. Liander is hierover in overleg met de gemeente Haarlemmermeer om de situatie scherper in beeld te krijgen.

Naast de congestie op Onderstation niveau kan er ook op middenspanning congestie voorkomen, zoals bij Buiksloterham. Deze problemen zijn spontaner van aard en zijn op voorhand lastig te voorspellen. Wel is Liander op dit moment samen met de gemeente de strategie voor MS verder aan het uitwerken om ook hier meer zicht op te krijgen.

Status overige congestiegebieden:

- **Versneld uitbreiden netwerk**
- **Onderzoeken congestiemanagement/vraag en aanbod sturing**
- **Etc.**

Hoe nu verder?

De netbeheerders en de gemeente richten zich op een aantal zaken om slim netbeheer en versnelling in de uitbreiding te kunnen bewerkstelligen.

1) Belangen en prioriteiten scherp

Zoals eerder, in deze brief en die van 24 juni, vermeld zijn we met Liander in gesprek en benadrukken hierin de urgentie om op korte termijn met een oplossing te komen zodat de economische ontwikkeling van de stad, het bouwen van woningen en de energietransitie in het gewenste tempo kan doorgaan.

2) Beroep op het Rijk

Daarnaast doen we samen met Liander een nadrukkelijk beroep op het Rijk om ons te helpen met de juiste wettelijke en financiële kaders om deze opgave het hoofd te bieden. Over de voortgang hiervan informeren wij u zo spoedig mogelijk.

Technische raadsessie

Eind september wordt voor u een technische sessie georganiseerd om meer duiding te geven bij de situatie, de impact daarvan en oplossingsrichtingen.

Ik hoop u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Pagina: 4

Nummer: 1 Auteur: [redacted] Datum: 5-8-2021 14:25:00 +02'00'
Misschien goed om wel wat over MS te zeggen. Dat dit kan voorkomen zodat we dit in de toekomst al hebben aangekondigd.

Nummer: 2 Auteur: [redacted], [redacted] Datum: 5-8-2021 15:16:00 +02'00'
Dit heb ik hierboven uitgewerkt.

Nummer: 3 Auteur: [redacted] Datum: 28-7-2021 14:48:00 +02'00'
Misschien dit puntje gewoon weghalen of niet?

Nummer: 4 Auteur: [redacted] Datum: 3-8-2021 17:03:00 +02'00'
Lijkt me goed

Bijlagen

1. Brief Liander over congestie Amsterdam (17 juni 2021)
2. Raadsbrief van 24 juni 2021

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

Herhaling van 24e juni

Wat is congestie?
Liander is één van de regionale netbeheerders in Nederland en beheert het elektriciteitsnetwerk in onder andere Amsterdam. Zij hebben vanuit hun wettelijke taak de verantwoordelijkheid om te zorgen voor een betrouwbaar elektriciteitsnetwerk en nieuwe ontwikkelingen daarin tijdig te voorzien van voldoende stroom. Wanneer congestie wordt afgekondigd dan betekent dit dat er geen ruimte meer beschikbaar is op het elektriciteitsnet voor nieuwe ontwikkelingen met een grootverbruik aansluiting. Dit gaat dan om ontwikkelingen zoals datacenters, bedrijven, kantoren, scholen, horeca, supermarkten, etc. Dit geldt ook voor bestaande klanten die hun contract willen uitbreiden. Nieuwe ontwikkelingen die reeds zijn aangevraagd en zijn toegezegd door Liander en aansluitingen voor kleinverbruik zoals woningen en kleine winkels en kantoren, kunnen nog wel worden voorzien van stroom. Tot er een oplossing is gevonden, worden nieuwe (of uitbreidingen van bestaande) grootverbruikers in de twee gebieden niet meer aangesloten op het elektriciteitsnet.

Het probleem wordt veroorzaakt doordat de vraag naar elektriciteit in de betreffende twee gebieden de afgelopen periode sneller is gegroeid dan Liander in hun planvorming had voorzien. De capaciteit van onderstations en kabels in het gebied is op dit moment niet toereikend. Liander is dan wettelijk verplicht om onderzoek te doen naar mogelijkheden om te sturen in vraag en aanbod van elektriciteit en zo meer vermogen beschikbaar te kunnen stellen. Dit wordt congestiemanagement genoemd. Indien dit onderzoek geen oplossingen oplevert dan is Liander vervolgens verplicht congestie af te kondigen. In andere delen van Nederland wordt de congestieproblematiek voornamelijk veroorzaakt door grote zonnevelden en windmolens. Daar is in Amsterdam geen sprake van.

Samenwerking Liander en gemeente
Naast oplossingen voor de korte termijn wordt ook in beeld gebracht welke oplossingen op de middellange en lange termijn nodig zijn om voorzien in de groeiende vraag naar elektriciteit als gevolg van de economische groei, woningbouwontwikkeling en de verduurzaming van de stad. Hiervoor werken Liander en de gemeente vanaf het vierde kwartaal van 2019 binnen het programma Elektriciteit Voorziening Amsterdam (EVA) intensief samen aan het toekomstbestendig maken van de elektriciteitsinfrastructuur. Binnen dit programma is Liander verantwoordelijk voor de uitvoering van haar taken als netbeheerder en ondersteunt de gemeente bijvoorbeeld bij het scherp krijgen van de opgave, zoeken naar geschikte locaties voor bijvoorbeeld onderstations, kwalitatieve inpassing of waar mogelijk de benodigde versnelling in vergunningprocedures en planvorming.

Met de themastudie Elektriciteit Amsterdam 2.0 (februari 2021) is aangetoond dat het huidige elektriciteitsnetwerk versterkt moet worden om het toekomstbestendig te maken. Er zijn bijvoorbeeld meer onderstations en elektriciteitskasten nodig en elektriciteitskabels moeten worden verzwaard. De Raad is hierover op 19 mei 2021 geïnformeerd. Echter, tijdens de gesprekken met Liander in juni en juli is pas gebleken hoe acuut de problemen zijn.
Liander heeft laten weten dat ook zij verrast waren door de snelheid van de ontwikkelingen en dat zij in toekomstige situaties de gemeente hier eerder in zal betrekken. Momenteel wordt door

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

Liander en gemeente de organisatie van de samenwerking voor de korte en middellange termijn geoptimaliseerd.

Nationaal

De problemen op het elektriciteitsnetwerk raken mogelijk de economische ontwikkeling van de stad en de energietransitie en is niet alleen een probleem dat in Amsterdam speelt maar in meerdere gebieden in Nederland. Daarmee is het een problematiek die op nationaal niveau aandacht vraagt en waarin het Rijk een belangrijke sleutelrol kan vervullen. We doen dan ook een nadrukkelijk beroep op het kabinet om:

- de juiste financiële condities te creëren voor een tijdige uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk in een hoogstedelijke context;
- wet en regelgeving in te voeren waarbij eerder en meer mogelijkheden ontstaan voor het in balans brengen van vraag en aanbod;
- om samen met ons en andere maatschappelijke partijen te zorgen voor tijdig beschikbaar krijgen van voldoende technisch personeel;
- mogelijkheden te onderzoeken waarmee meer regie kan worden gevoerd op ontwikkelingen, om te voorkomen dat niet één ontwikkeling beslag legt op de capaciteit van een heel gebied.

Dit om ervoor te zorgen dat netbeheerders en gemeenten optimaal uitvoering kunnen geven aan opgaven van nationaal belang zoals bijvoorbeeld de woningbouwopgave en de uitvoering van het klimaatakkoord. Ook vragen we bedrijven om maatregelen te nemen om hun elektriciteitsvraag te beperken en sneller en meer energie te besparen om zo bij te dragen in een goede verdeling van de beschikbare elektriciteit.

Deze pagina bevat geen opmerkingen.